

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. Félévre 6 K.
Negyedévre .. 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA
Főmunkatárs:
CSORBITS LÁSZLÓ

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII. KER., KENDER-UTCA 6. SZÁM.
Telefon-szám: 108—00.

Köztemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Mérleg.

Nagy bányavállalataink zárszámadásai és mérlegei, amelyekkel a múlt 1908. évi működésükről beszámolnak, immár publikálvák. Nem szabad ezen számadások felett egyszerűen napirendre térni. Bányavállalataink számot tevő része részvénytársaságok alakjában működik, a részvénytársaság pedig a törvény rendelkezései szerint nyilvános számadásra kötelezett vállalat. Ez a kötelezettség amíg egyrészt arra kötelezi a vállalatokat, hogy számadásaikat nyilvánosságra hozzák, másrészt arra is kötelezi a nyilvánosság szolgálatában álló tényezőket, hogy ezen számadásokkal az általános nagy közérdek szempontjából foglalkozzanak.

Mert azt nem lehet eléggé hirdetni és hangsúlyozni, hogy a bányászat mily fontos szerepet játszik a közgazdaság terén nemcsak abból a hatalmas szempontból, hogy az iparnak alapját a bányászat képezi, hanem abból a konkrét szempontból is, hogy a bányászati üzem mily értéket forgat, mily értéket produkál, hány munkáskezet foglalkoztat.

És ha valahol, úgy nálunk különösen szükséges és okadatoitan indokolt e kérdéssel minél többször és minél részletesebben foglalkozni. Mert nálunk nincsen kiforrott gazdasági közvélemény. Ami közvélemény hazánkban gazdasági tekintetben van, az olyan mint a tapogatózó, járnai kezdő gyermek. Enged minden befolyásnak, a legkönnyebben félrevezethető. Nem látja, nem tudja a valót. Jelszavak uralma alatt áll és ennek tulajdonítható, hogy kritika nélkül, majdnem előszeretettel hagyja magát befolyásolni különösen a közgazdaság terén működő magánvállalatok ellen. Ami pedig nemcsak közgazdasági éretlenségre vall, hanem közgazdasági bűn is.

A bányászatnak nagy közgazdasági fon-

tosságait azonnal megértjük, mihelyt tudjuk, hogy állandóan 80.000 munkást foglalkoztat és az évi termelés értéke meghaladja a 130 millió koronát. Itt mindjárt konstatálhatjuk, hogy a termelés ugy értékben, mint mennyiségben évről évre halad. Külön kiemeljük, hogy mennyiségben is. Mert hiszen az érték emelkedése nem kell, hogy mindig egyenes arányban álljon a mennyiség emelkedésével. Mert az érték emelkedése kifolyása lehet a drágább áruknak és jobb minőségnek is. Mindenesetre fenforognak ezek az esetek is nálunk, de határozottan fenforognak a termelt mennyiség emelkedése is és evvel ismét egyencs kapcsolatban a foglalkoztatott munkásszámaának fokozatosan állandó emelkedése.

Ez a fokozatosan állandó emelkedés megnyugtató biztosítéka annak, hogy a hazai bányászat szolid alapon, jó kezek által neveltetik. Evvel nem azt akarjuk mondani, hogy bányászatunk a kívánt tetőfokon áll. Távolról sem. Bányászatunk terén még vajmi sok a tenni való. Mérlelhetetlen kincsek várnak még feltárára, óriási az a tér, amely itt megművelésre vár, ami ma még parlagon hever, várva a termelő tőke munkáját. Mert a tulajdonképeni tőke még mindig idegenkedik nálunk a bányászattól. Pedig a bányászat gazdagon gyömolcsözteti a benne elhelyezett tőkét.

Íme, csak egynéhány példa az 1908. év üzemeről:

	Részvénytőke	Tartalék-alap	
Salgótarjáni kőszénbánya R.-T.	18.000,000	11.703,118	5.076.642
Magyar Általános kőszénbánya R.-T.	12.000,000	2.166.000	4.605.476
Urikány Zsilvölgyi m. kőszénbánya R.-T.	9.000,000	1.228.000	1.059.380
Északmagyarországi kőszénbánya R.-T.	4.000,000	800,000	365,294
Rimamurányi vasmű R.-T.	32.000,000	14.152,000	4.300,313
Hernád völgyi vasipar R.-T.	12.000,000	465.000	2.831.865

Ezek a számok mindenekelőtt azt mondják, hogy a hazai bányászat nagy átlagban 16·8%-kal kamatoztatta a dolgozó tőkét. De azután azt is mondják, hogy ezen haszon a legszolidabb alapon lett elérve, mert hiszen azt látjuk, hogy ezeknek a bányavállalatoknak 87 millió tőke mellett 31 millió korona rendes tartalékuk van, (nem számítva a több mint 27 millió koronára rugó értékcsökkenési és egyéb tartalékokat) ami mindenesetre a legokoszerűbb gazdálkodást, a legconservatívabb mérlegezést igazolja. Mindez pedig azt igazolja, hogy hazai bányászatunk feltétlenül egészséges üzleti alappal bír és nemcsak az általános közgazdasági szempont, hanem a befektetést kereső tőkének saját jól felfogott érdeke is indokolja, hogy a vállalkozás mindinkább a bányászat felé irányuljon.

Nemzetközi földtani kongresszus.

A m. kir. Földtani Intézet most ünnepli meg fennállásának 40-ik évfordulóját. Ez alkalomból az intézet nemzetközi talajismereti értekezletet rendezett Budapesten. Az értekezletnek ünnepi megnyitása április 14-én volt a Tudományos Akadémia ülés-termében. A megnyitáson a kormány részéről megjelent Darányi Ignác földművelésügyi miniszter képviselőjében Josipovich Géza horvát miniszter, továbbá Forster földművelésügyi miniszteri tanácsos is. Darányi miniszter üdvözlő táviratot küldött az értekezlet elnökségének.

Az ünnepély s a kongresszus megnyitása az Akadémia heti ülés-termében történt. Dr. Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója magyar nyelven megnyitotta az értekezletet s azután francia nyelven üdvözölte a tudós külföldi vendégeket és röviden ismertette a Földtani Intézet történetét és negyvenéves tevékenységét. Felolvasta Darányi Ignác földművelésügyi miniszter táviratát, melyben bécsi politikai tárgyalásai miatt kimentti magát, melegen üdvözi a kongresszust és képviselőjére Josipovich Géza horvát minisztert és Forster min. tanácsost kérte fel. Ezután László Gábor fölolvasta a kongresszuson résztvevők neveit.

Jelen voltak: Darányi Ignác földművelésügyi miniszter képviselőjében Josipovich Géza horvát-szalvon miniszter és Forster Aurél miniszteri tanácsos, dr. Lóczy Lajos, a m. kir. Földtani Intézet igazgatója, dr. Szontagh Tamás, a m. kir. Földtani Intézet aligazgatója, palini Inkey Béla kongresszusi elnök, akadémiai tag, gróf Széchenyi Béla, Kossuthányi Tamás és Koch egyetemi tanárok. — Külföldiek: Prof. dr. Konrad Oeble (München), Werner Köhne (München), Prof. dr. Felix Dachsschaffe (Berlen), Prof. dr. Franz Kossmat (Wien), Prof. dr. Victor Uhrig (Bécs), Josef Kopecky főmérnök (Prága), Prof. dr. Julius Stoklasa (Prága), Prof. dr. Josef Hibsche (Tescheo-Liebwerda), dr. Felix Cornu (Leoben), Prof. O. Björlikke (Kristiania), Prof. dr. Murgoci (Bukarest), Prof. K. Glinka (Novaia-Alexandria, Oroszország), Prof. Franc Sándor. (Zágráb), Stavomir de Miklajewski (Varsó), dr. Fr. Katzer (Serajevo.)

Az OMGE. kiküldöttei: Kerpely Kálmán, a debreceni gazdasági akadémiai igazgatója, a Mezőgazdasági Múzeum részéről Saárossi-Kapeller miniszteri taná-

csos; Nuricsán József és Raszó Imre, az óvári gazd. akad. tanárai; dr. Széll László, a debreceni gazd. akad. tanára; dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár (Kolozsár), Bencze Károly főtanácsos, a selmeczbányai erd. főiskola képviselőjében; Róna L., az országos meteorológiai intézet aligazgatója; dr. Sigmond Elek egyetemi tanár; az Ampelológiai Intézet képviselőjében: Istvánffy Gyula igazgató, dr. Gáspár János fővegyszerész, Dicenti Dezső, Szóts Andor szőlészeti felügyelő; a Földtani Intézet részéről; Treitz Péter osztálygeológus, dr. Homsiitzky Henrik osztálygeológus, Timkó Imre osztálygeológus, dr. Emszt Kálmán geológus, dr. Liffa Aurél geológus, Güll Vilmos geológus, dr. László Gábor és Obicsán Lázár beosztott gazdasági gyakornok.

A külföldi intézetek és államok üdvözlő iratainak átadása után dr. Lóczy Lajos indítványára az értekezlet titkárának dr. László Gábort, a végrehajtó-bizottság elnökévé iglói Szontagh Tamást, titkárává pedig Güll Vilmost választotta meg. Az első napra szakelnökké Ramann müncheni egyetemi tanárt, alelnökké Kossmat bécsi egyetemi tanárt kérték fel. A jegyzői teendőket ellátását Güll Vilmos és Maros Imre geológusok vállalták el.

Az értekezlet első napján délelőtt K. Glinka tanár (Oroszország) tartott előadást az európai és ázsiai Oroszország talajzónáiról és dr. Murgoci tanár (Románia) a román talajzónákról. A kongresszus második napján ülés volt a Tudományos Akadémia heti ülés-termében, amelyen Cholnoky és Treitz a talajról és talajműveletről tartottak előadást. Délután a Földtani Intézet előadó termében tartottak ülést, amelyen Murgoci és Homsiitzky tartottak előadást a helyszíni szemlékről. A vendégek délután a Földtani Intézet muzeumát tekintették meg.

A harmadik napon a térképezésről Timkó Imre és Güll Vilmos tartott előadást. Délután a vendégek kirándultak Gödöllőre.

A kongresszust április 23-án rekesztik be.

A bányászati találmányok kritikája.

Örvendetes esemény, hogy szakajtónk ujjában mindjobban felkarolja a feltalálók ügyét. Új rovatok nyílnak a különböző szaklapokban, amelyekben az illető lapok saját szakmabeli találmányok címét, számát, esetleg rövid száraz ismertetését közlik. Célja e rovatoknak az, hogy a lap olvasói figyelemmel kísérhessék szakmájuk technikájának fejlődését és hogy a feltalálót és az esetleges vevőt közelebb hozzák egymáshoz. Ez volt a mi célunk is. De a hozzánk beérkezett levelekből azt látjuk, hogy rovatunk olvasóinkat épp oly kevéssé elégti ki, amint hogy a nagyközönség sem volna megelégedve, ha napilapjaink a színházi, művészi, irodalmi eseményeknek csak száraz, minden kritika nélkül való ismertetését hozná.

A szaklapok a szabadalmi hivatal útján értesülnek a találmányokról, már pedig ezek a leírások nagyon is egyoldalúak, sőt nem ritkán a feltaláló javára elfogultak. A szabadalmi hivatal ugyan csak oly leírást kíván, amelyből a találmányt megérthesse, de azért a feltaláló nem fukarkodik a találmány valamennyi előnyének felsorolásával; a hátrányokat természetesen elhallgatja. A szaklap ezen, a feltalálóra nézve előnyös leírás után ismereti a találmányt, de ha már most hiba van a találmányban, a szaklap akaratán kívül is megtéveszti

olvasóit, sőt minthogy a találmányok forgalma előreláthatóan a szaklapokra lesz utalva, megeshetik, hogy a szaklap közlése után sok olvasó érzékenyen megkárosodik, ha ily hibás találmányra költi a pénzét.

Egyszóval a szabadalmi rovatokba be kellene vinni a kritikát, vagyis nekünk a bányászati találmányokat kellene megbirálnunk. Itt, az írósztal mellett, erre a legjobb akarat mellett sem vállalkozhatunk; lelkiismeretlenség lenne ilyenre csak elméleti tudással vállalkozni. De fölösleges is, hiszen annyi kiváló gyakorlati és elméleti képzettségű szakférfi van, akik minden nagyobb fáradság nélkül megállapíthatják, ér-e valamit a találmány, új-e, bír-e gyakorlati fontossággal és megérdemli-e, hogy A Bánya felhívja rá a figyelmet. Itt van főként a selmebányai akadémia nagytudomány tanári kara, mely első sorban van hivatva arra, hogy a bányászati technika fejlődését éber figyelemmel kísérje és felemelje elismerő vagy tiltakozó szavát a jó avagy rossz találmányokkal szemben, mielőtt még bárki egyetlen fillért is kockáztatott volna a gyakorlatbavétellel. Mi szívesen bocsátjuk lapunkat a cél rendelkezésére, mert így kívánja a közérdek. De szívesen látjuk bárkinek véleményét is, hiszen mindenki, aki a megfelelő eszközökkel rendelkezik, meg tudja vizsgálni, hogy pl. a fűrészpor és földviasz-brikett tényleg oly alkalmas-e a tüzelésre, a mint azt a feltaláló állítja, vagy hogy a megfelelő 0,0-u Wolfram-nikkel acél valóban oly kiváló előnyökkel bír-e?

Természetesen módot nyújtunk a feltalálónak is a védekezésre, az esetleges kedvezőtlen véleményekkel szemben.

Erős meggyőződésünk, hogy csakis ezen az úton lehet egy a feltalálók, mint a közönség érdekét megvédeni. A közönség tájékozódva lesz nemcsak a találmányok mihenlétéről, hanem azok gyakorlati értékéről is, úgy, hogy bizalommal fektetheti tőkét oly találmányokba, új eljárásokba, amelyeket első szakembereink próbáltak ki előzőleg; jól járnak a feltalálók is, hiszen sok évi költséges és fáradságos kísérletezésük jutalmát veszik el, ha sikerül találmányukat értékesíteniök, már pedig kétségtelen, hogy a kritika a jó találmányok értékesítését hathatósan elő fogja mozdítani. Igaz, hogy sok rossz reklámtalálmány ki fog selejtezödni, mielőtt a feltaláló talán akaratán kívül megkárosíthatná vevőjét.

P. G.

✂ HAZAI HIREK ✂

Böckh János. A mit ma kulturális intézményeink büszkeségének szoktunk mondani — egy ember fáradhatatlan tudományos munkásságának az eredménye. A Földtani Intézet 1882-ig, amíg vezetését Böckh János kezébe nem vette, szerény tevékenységet fejtett ki. Gyakorlati hasznát alig látták. Bányászati szempontból pedig teljesen jelentéktelen. Böckh János első dolga az volt, hogy a minden rendszer nélkül dolgozó intézetet tudományos színvonalra emelje. 1885-ben már berendezi kémiai laboratóriumát s az egyszerű hegyvidéki geológiai felvételek mellett megkezdte a bányageológia s a magyar földnek a földmívelés és az ipar igényeinek megfelelő módon való ismertetését. Felosztja az intézet tevékenységét külső és belső munkára. Pontos földtani térképeket készített; emellett hidrogeológiai, kőbányászati, petróleum és más bá-

nyászati felvételeket eszközöl. Az így összegyűjtött anyagot azután nagy szorgalommal és tudással rendszerezítették, tudományosan földolgozták. Hosszu, fáradságos munkásság után Böckh János nyugalomba vonult. Azt hitte, hogy a nagy munka után itt az ideje a jól megérdemelt nyugalomra. Csakhogy Böckh János nem azért dolgozott fáradhatatlanul egy életen keresztül, hogy munkásságát egyszerre félbeszakítsa. A nyugalomból semmi sem lett. Böckh János ma is dolgozik, talán épp oly buzgósággal és tudományssomjjal, mint az 1882 után következő években. Mindezt a Földtani Intézet jubileuma alkalmából.

Kinevezés. A pénzügyministerium vezetésével megbízott miniszterelnök **Sartoris Lajos**, okleveles bányamérnök, ideiglenes minőségű bányagyakornokot, az állami kőszénbányászatnál véglegesítve tisztjelöltté nevezte ki.

Pécs város köszénbányái. Pécs városának tudvalevően gazdag köszénbányái vannak, amelyeket azonban nem tud gazdaságosan kiaknázni. Az évről-évre fölmerült deficit végre arra készítette a városi tanácsot, hogy a bányát magánkezelésbe adja bérbe. A pályázat április 15-én járt le s az ajánlatok fölött legközelebb fognak dönteni.

Bányamunkásoknak balesetből folyó kártalanítása ügyében az 1907. évi XIX. t.-c. nemcsak hogy nem tisztázta a helyzetet, hanem még zavarosabbá tette. Míg azelőtt első sorban s nagy mértékben a vállalatokat sújtotta a bírói gyakorlat, mely teljes kártalanítást ítelt meg a munkásoknak, most amellett, hogy a vállalatok terhén a törvény nem könnyített, mert a balesetbiztosításra hivatott bányatárs-pénztárak nem képesek a reájuk bízott feladatot teljesíteni, megnehezítette munkások helyzetét is, mert csak a legnagyobb nehézséggel képesek forumot találni, amely igényeiket elbírálja.

A balesetbiztosításról szóló törvény életbeléptetése óta bekövetkezett üzemi balesetekből folyó kártalanítás ugyanis a törvény 3. §-a értelmében a társ-pénztárak feladata, amelyeket a XIII. fejezet meghagyott eddigi szervezetükben. Ha már most valamely munkás igényeivel a társ-pénztárhoz fordul, azt csakis a legtöbb esetben a balesetbiztosításról szóló törvényben megállapított mértéken mélyen alul lévő kártalanítást biztosító alapszabályok értelmében érvényesítheti, mert a társ-pénztárak szervezetén a törvény nem változtatott. Természetes ennek következtében, hogy a munkás a bírósághoz fordul, még pedig a bányavállalat ellen, legutóbb azonban a budapesti kir. törvényszék a limine visszautasította az ilyen keresetet, mert a balesetbiztosításról szóló törvény szorosán szabja meg azokat az eseteket, melyekben a munkásnak igénye a munkaadó ellen fenmarad, a fenforgó eset azonban rendszeren nem ezen kivételes kategóriába tartozik. Más esetekben a törvényszék az elfogadott keresetet érdemlegesen bírálta el s ítéletében mondotta ki, hogy az 1907. évi XIX. t.-c. rendelkezéseihez képest a munkaadó csakis a törvény 82. §-ának eseteiben vonható felelősségre s ismét keresetőség hiányából utasította el a fölperes munkást. Az első esetben a kir. ítélőtábla a törvényszék végzését helybenhagyta, a kir. Kuria azonban megváltoztatta s utasította az első foku bíróságot, hogy a kereset szabályszerű tárgyalása után hozzon ítéletet, míg a második esetben már a kir. ítélőtábla változtatta meg az elsőfoku ítéletet s érdemleges ítélet hozatalára utasította

a törvénszéket, megállapítván azt, hogy a munkásnak a balesetbiztosítási törvényben biztosított igénye a kártalanításra minden körülmények között megvan s amennyiben az a társaság ellenében nem érvényesíthető, a munkaadó felelős a hiányért. Nyilvánvaló azonban, hogy ezt a balesetbiztosítási törvényből kimagyarázni nem lehet s ez ismét a méltányosságot szem előtt tartó régi gyakorlatnak a visszénye, holott ennek a törvénynek éppen ez lett volna a feladata, hogy tiszta helyzetet teremtsen s a munkaadókat ingadozó magánjogunk alkalmazásának eshetőségei alól mentse fel és határozott, előre számba vehető módon állapítsa meg azt a terhet, melyet viselniük kell.

A Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaság, amelynek kimagasló érdemei vannak, a hazai szénbányászat megalapozásában az 1908. évben is kitűnő eredménnyel dolgozott, ami a most közzétett mérlegből is kiténik. *A tiszta nyereség 3.993,164 korona,* amelynek hovatfordítása dolgában az április 26-án tartandó közgyűlés fog dönteni. A bruttó bevétel az 1908. évben 7,243,625 korona. Ebből nyereségáthozat az 1907. évről 897,687 korona, kamatjövdelem 30.923 korona, a bányák bruttó hozama 6.315.014 korona. Ezzel szemben az értékcsökkenési tartalékleírásokra 1510.000, az elsőbbségi kölcsön kamataira és járulékaire 585,506, adóhoz kamatok üzleti költségekre és fizetésekre 1.154.954 korona esik. A mérleg főbb tételei a következők: *Vagyon:* Bányabirtok 12.852.460, ingatlanok, felszerelések és anyagok, a) telkek, épületek, gépek, leltárak 25.721,092, b) üzemi anyag és bányafa készletek, erdőkezelések és fogyasztási cikkek 1.954.838, c) szén, brikett és mészko készletek 105.768, összesen 27.781.700, pénztárak és értékpapírok: a) pénztári készletek 293,631, b) betétek pénztáraknál 191.901, c) értékpapírok 651.828, d) küldvények 29.567, e) idegen letétek és óvadékok 309.389, összesen 1.476,318, adások: a) szénadók 3.632.507, b) átmeneti adók 411,961, összesen 4.044.468, nyugdíjalap számla 853.352, elsőbbségi kölcsön árfolyamkülömbözet számlája 621.118 korona. *Teher:* részvénytőke 12.000.000, 4 1/2% elsőbbségi kölcsön 10.609.306, tartalékok: értékcsökkenési tartalék 7.564.260, tartalépalap 2.166.200, kétes követelések tartaléka 90.000, tartalék az elsőbbségi kölcsön szolgálatára 250.000, külön tartalékalap 300.000, munkásjóléti tartalék 165.000, összesen 10.535,460 K, Hitelezők: nyílt számlán 7,598,634, átmeneti hitelezők 1.091,946, hátralékos bányászberék decemberre 310.481, fel nem vett kötvények 2390, fel nem vett osztalék 1371, elsőbbségi kölcsönünk 1909 február 1-én esedékes függő kamatai és járuléka 322.154, idegen letétek és óvadékok 309,389, összesen 9.636.367, nyugdíjalap 855,119, nyereség mint egyenleg 3.993,164 kor. Összesen 47.629,418 korona.

Magyar Horvát Szénipar R. T. Mult számunkban ismertetvén ezen szénbánya vállalat első évi működésének mérlegét, ma még a további érdekes adatokat közölhetjük: A mérleg szerint ezen első év üzeme 83,953 korona veszteséggel zárult. Azonban ezen összeg távolról sem teljesen üzemvesztés, mert ebben 48,354 korona leírás szerepel és hogy mily szigorú üzleti alapon lett a mérleg készítve, kiténik abból, hogy az összes, mintegy 17000 koronára rugó alapítási költségek teljesen leirattak. A társaság óriási szenterületének gazdag szénmeden-

céje tulajdonképpen csak most van igazi feltárás alatt. A „Klárabánya“ a legmodernebb gépészeti berendezéssel bír, míg a „Sándorbánya“ most kerül berendezés alá, ezen utóbbi bánya kagylótöréses, fénysávos kitűnő barnaszén ad és miután már az első réteg vastagsága 210 méter, gazdag bányászatnak szolgál alapul. Egyáltalában itt egy oly szénmedencével állunk szemben, a melynél a megejtendő mélyfúrások kiváló szén előjöveteit fognak eredményezni.

A handlovi kőszénbányák kiaknázására, mint már jelentettük, a Salgótarjáni kőszénbánya rt. és a Magyar általános kőszénbánya rt. új részvénytársaságot alapítanak. A foganatba vett munkálatok annyira előrehaladtak, hogy a bányatelepről vezető vasút építéséhez is hozzáfognak. *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter, a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaságnak a Handlova községtől Szklenő község érintésével a máv. Stubnya állomásáig, továbbá szintén Handlova, illetve Ujgyarmat községtől Garamkürtös és Kislócsa községek érintésével a garamberzence-lévai h. é. vasut Garamszentkereszt állomásáig vezető szabványos nyomtávu helyiérdekű vasútvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta. Itt említtük meg, hogy az új kőszénbánya részvénytársaság alakuló közgyűlését legközelebb megtartják.

A *torockói* kutatásairól az Oberschlesische Eisenindustrie Akt.-Ges. in Gleiwitz a mult üzletévről kiadott jelentésében azt írja, hogy azokat még mindig nem fejezték be. Az eddigi feltárások alapján még most nem lehet végleges ítéletet mondani az előfordulás terjedelméről, miért is a kutató munkálatokat a folyó esztendőben is folytatni fogják.

A nagybárodí *Rosenfeld* kőszénbányatársulat r.-t. nagybárodí bányavasutjának létesítése mindinkább közeledik a megvalósulás felé. A kisajátítási pót eljárás határidejűl április 19-ét tüzte ki.

A *Kaprioi márványbányák* r.-t., az országnak ez a nagy jövőre hivatott bányavállalata 1908-ban, amint előrelátható volt, még nem vehette föl nagyszabású új üzemét s ezért *19.131 korona veszteséggel dolgozott.* Ez azonban csakis a fent említett okban gyökerezik s a vállalat biztató jövőnek néz elébe. A bruttó bevétel 44.259 korona volt. Ebből 1907. évi nyereségáthozat 11.786 K volt, a kaprioi bánya jövedelme 21.342 korona. A mérleg tételei a következők: *Vagyon:* Pénztár 249, kaprioi bánya 85,800, gyári felszerelés számla 5139, értékpapír számla 4750, lrodafelszerelés 2250, Ingatlan 57,950, vasutépítés 5685, bánya feltárás 235.539, gyártási számla 51,650, Adások 14,726, váltó 300, veszteség 11,131 kor. Részvénytőke 360.000, balesetbiztosítás 437, elfogadvány 21.000, hitelezők 139.990. Összesen 521,427 korona. A közgyűlést április 29-én tartják meg.

A *Magyar-belga fémipargyár* r. t. 1908. évi mérlegét *574,475 korona tiszta nyereséggel* zárta, az előző évi 404,122 koronával s az 1906. évi 185,449 koronával szemben. Ezek a számok igazolják leginkább a vállalat nagyarányú fejlődését. A vállalat bruttó bevételé 1.625,338 korona volt. Ebből az árukra eső nyers haszon 1.577,889 korona. A mérleg tételei a következők: *Vagyon:* Gyári épületek 747,183, gyári telek

Mesés jövőt

nyújtó állást nyerhet az, aki az acél és vas szakmában teljesen begyakorlott munkaerő és e téren elsőrendű összeköttetésekkel rendelkezik, illetve a detailistáknál jól be van vezetve. Az alkalmaztatás haszonrészesedéssel is jár. Csak elsőrendű szakemberek nyújtsák be ajánlataikat „Mesés jövő“ jeligére a kiadóhivatalba.

443,806, gyári gépek és eszközök 1.042,502, áruk és anyagok 1.059,085, pénztár 24,499, ovadékok 4385, értékpapírok és szelvények 53,704, adósok 1.851,459, váltók 429,638 korona. *Teher:* Részvénytőke 1.600,000 kölcsön-kötelezvények 971,000 általános tartalékalap 100,000, külön tartalékalap 457,486, gyári épületek és gépek értékcsökkenési tartalékalapja 623,651, hitelezők 1.041,261, fel nem vett osztalék 090, kölcsönkötvények szelvényei 22,263, elfogadványok 232,000, segélyalap 33,236, nyereség 574,475. Összesen 5.656,365-19 korona.

Egy villamos mű bemutatása. Nagybánya és Felsőbánya városok elektromos művének ünnepélyes bemutatása április 17-én lesz s ez alkalommal ismertetni fogják az elektromos mű létesítési és működési módját. A felsőbányai távvezetékét és városi berendezést április 18-án mutatják be. A berendezést a Ganz-féle villamossági rt. végezte több elsősorú ipari vállalat bevonásával.

A Magnesit ipar és bányászati részvénytársaság, amely 2.000,000 korona alaptőkével alakult 1906-ban, 1908. évi mérlegét 167.481 korona veszteséggel zárta, az előző évi 28.319 korona veszteséggel szemben, amely az idei veszteségben benne foglaltatik. A mérleg tételei a következők: Vagyon: pénztár 2354, ingatlanok 549553, bányavértékek és szénbányajogok 686.125, alapítási költségek és leírás 25934, gyári épületek 352,649, iparvagyány és fékpálya 65186, gépek és felszerelések 216.338 nyersáru- és készáru-készlet 155.147, Adósok 70849, letétek 163.50, berendezés 6325, leltár 56.153, veszteség 167.481. *Teher:* törzsrészvények 950.000, elsőbbségi részvények 10.50,000, hitelezők 369445 korona. Összesen 2369445 korona.

A tatai tifuszjárvány. A tatai tifuszjárvány még egyre szedi áldozatait s a pusztítást nem tudják megakadályozni azok a szigorú óvintézkedések sem, a melyeket a hatóság és a bányavállalat igazgatósága eszközölt. Dr. Szabó Alfréd és dr. Aujezsky Aladár nyolc vizmintát vizsgált meg, ezek közül hatot személyesen a helyszínén, kettőt pedig Budapesten, de egyetlen egyben sem találtak hashagymázt okozó bacilust, a mi igazolja, hogy a járványt nem a bányából felszivattyuzott víz okozta.

A dinamit áldozata. A dinamit pusztításáról érkezik megint hír: *Gábor Péter* dévai bányamunkás, amint a munkából hazasiertett, az utcán egy kis csomagot talál, amiben dohányt sejtett. Zsebre tette és otthon bontogatni kezdte. A csomag ekkor rettenetes dördüléssel felrobbant. A robbanás *Gábor Péter* kezét tövéből kitépte és mellén borzalmas sebeket ejtett. A csomagban dinamit volt, melyet valamelyik bányász a bányából lopott el és alkalmasint elvesztett az uton.

Ócska vas, réz, bádóg és egyéb anyagok eladása. A posta- és távirtda gazdasági hivatal versenytárgyalás útján április 28-án különböző ócskavas, réz, bádóg és egyéb anyagokat fog nyilvános árajánlat útján eladni. Eladásra kerül: 14.476.8 kg. vert vas, 3.892 kg. öntött vas, 1 kg. borított vörös réz, 4.246.5 kg. elvált vörösréz, 453.2 kg. sárgaréz, 6.742.5 kg. vasbádóg, 8.597.2 kg. horganybádóg, 1.080 kg. kerékbroncs, 460 kg. vegyes fémhulladék.

✠ KÜLFÖLDI HIREK ✠

A porosz bányajog reformja éles ellentéteket kelt a német birodalmi parlament pártjai között is. A bányavállalatok képviselői zártkörű értekezleten élesen elítélték a munkásellenőrök tervezett intézményét, amely szerintők az első veszedelmes lépés a szociális állam felé s Voitz képviselő szerint csak arra jó, hogy a szocialdemokraták érdekeit előmozdítsa. Ezen tárgyalás folyamán erősen támadták Delbrück porosz kereskedelmi minisztert, s elhatározták, hogy miután a képviselőháztól nem várható, hogy a tárgyi aggodalmak ott érvényesülhessenek, az urakházában szervezik a harcot a javaslat ellen. A lútkos értekezleten elhangzottak alkalmat adtak néhány képviselőnek, hogy azokat, különösen pedig a kormány ellen elhangzott támadásokat a birodalmi gyűlésben leleplezzék. A kormány a birodalmi gyűlésen nem nyilatkozott s most a lapok kapták föl ezt a kérdést, úgy hogy a bányatörvény novellája körül erős harcokra van kilátás.

A német nyersvaspiacon kedvezőtlenység uralkodik. A kötések csak 1909 közepéig tartanak s azon túlra már kevesebb megrendelés adatott fel, úgy hogy a tevékenység nem mondható élénknek. Ezért be sem látható még, hogy az árak miképen fognak fejlődni és hogy fel fognak-e javulni, miután ez a szükséglettől és a keresettől függ. A kohóknak egyelőre néhány hónapra annyi munkájuk van, mennyi termelőképeségüknek megfelel.

Berlin szénforgalma. A városok szénforgalmát figyelemmel kísérni érdekes és érdemes munka a bányászattal foglalkozó szakemberre nézve. Sajnos, a városok nem fordítanak erre kellő gondot s ezért csak hozzávetőleg lehet a városok szénforgalmát megállapítani, amint az a vasuti szállításokból kitűnik. A nagy metropolisok nagy fogyasztói az ipart éltető szénnek. Így Berlinbe az 1909. év első két hónapjában 281,984 tonna kőszén, kokszt és brikettet szállítottak. Ezenkívül barnaszén és barnaszénbrikett 244,596 tonnát volt képviselve. Ebből a mennyiségből 13,676 tonnát tovább szállítottak, míg 243,792 tonna Berlinben maradt. Szembetűnő jelenség, amit érdemes leszögezni, hogy Berlinben erősen hódít a barnaszén fogyasztása és a barnaszénbrikettet a háztartásban most már szélteben használják.

A porosz kincstári bányák. Most, hogy a magyar kormány is nagyszabású kőszénbánya akciót kezdett, különös érdeklődésre tarthat igényt a porosz kincstár bányászati üzleteredménye. A legutóbb közzétett 1907/8. évi zárszámadások főbb adatai ezek: Az összes termelés értéke volt 274.193,983 (1906/7-ben 257.193,983) márka, a többlet tehát 6.51%. Ebből 18.523,725 (18.388,743) t. kőszén 212.025,366 (198.040,370) márka értékben, ami a 0.73% több termelést tekintve 7.06% értéktöbbletnek felel meg és nyilván csak a magas árak folytán keletkezett. Ugyancsak emelkedést mutat a vasérc termelése, mely 92.624 (91.727) t. mennyiségnél 0.98% többletet és annak 1.340,919 (1.159,779) márka értékénél 15.62% többletet eredményezett, valamint a kohók reprodukciója, amelynek 31.042,526 (29.322,472) márka értéke 5.86% emelkedést tüntet fel; a termelt mennyiség csupán a sóműveknél mutat 7.06% a kálíműveknél pedig 8.37% csökkenést, míg értékben a kálíbányáknál mutatkozik 4.87%

és a kőbányáknál 0,33% csökkenés. Ezek dacára a tiszta jövedelem a kincstári bányászat ez üzleti esztendejében ijesztő visszaesést mutat, mert a míg 1905/6-b. 30.651,588, 1906/7-ben pedig 27.444,848 márkát tett, 1907/3. esztendőben pedig 14.622,756 márkára szállott le, ami az előző esztendővel szemben 12.822,092 márka, az előiránnyal szemben pedig 8.819,184 márka csökkenés olyan évben, amikor általános volt a panasz, hogy a kincstár megokolatlanul magasan tartotta az árakat, különösen a kőszénél. mely összes bányatermékei értékének mintegy 80%-át teszi.

✂ Bányászati Találmányok ✂

Westfalia mentőkészülék.

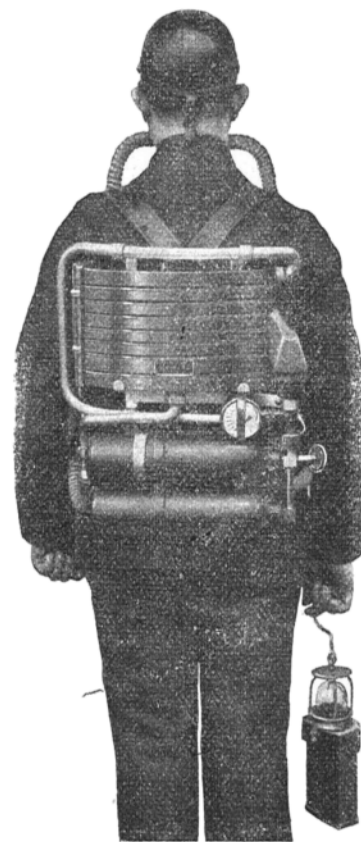
A bányászok nehéz és veszedelmes munkáját a műszaki világ hasznos és praktikus berendezésekkel és találmányokkal igyekszik megkönnyíteni. Ezek közül való a *Westfalia* háttipusu mentőkészülék is, amelyet a *Gelsenkirchenben* levő *Armaturen und Maschinenfabrik „Westfalia“ A. G.* állít ujabbán elő. A gyár vállalat az új típusu mentőkészülék készítésénél a mentésügy terén szerzett széleskörű tapasztalatait érvényesítette s a legegyszerűbbet és legtökéletesebbet igyekezett alkotni.

Az új készülék, amelyet két képben mutatunk be, alkalmazkodik a test formájához, kiugró részek nincsenek rajta, úgy, hogy a bányában dolgozó munkás a legszűkebb helyen is kényelmesen és szabadon mozoghat. Legfőbb előnye abban rejlik, hogy könnyen fel- és leszerelhető. Egy pillanat műve és a mentőkészülék használata készen áll. Nem kell egyebet tennünk, mint átvágni a fejünkön, azután egy szíjjal hozzákapcsolni.

Az új készüléken a már kitűnően bevált injectort alkalmazták, amely két órai munkaidő alatt 7000 liter oxigén-gazdag levegőt szolgáltat. A háton nyugvó regenerátort a hűtőcső a külső sérüléstől óvja. A regenerátor konstrukciója és működése oly tökéletes, hogy a szénsavnak külön választása a legtökéletesebben történik. A regenerátor emellett könnyen kicserélhető s nyomban megtölthető, vagy egy töltött készülékkel pótolható. A mellen nyugvó lélekzőzsákokat szakadás és hasonló veszedelmek ellen egy bőrburkolat védi. Ezek a lélekzőzsákok úgy vannak megkonstruálva, hogy a legnagyobb munkaszolgáltatás mellett is elegendő mennyiségű levegőt szolgáltatnak.

A készülék nemcsak közvetlenül a száj, hanem a sisakon át való lélekzésre is alkalmas.

Az új készülék sisakjának minden más szerkezetű sisakkal szemben az az előnye, hogy minden fejre minden nehézség nélkül felszerelhető. A megbízhatatlan pneumatik helyett gummiszerkezet védi a fejét, amelyet fémsipka főd, úgy hogy minden veszedelem ki van zárva. A nézőüveget az eltörés ellen egy rácso at védi.

A mentőkészülék működése nyugodt és biztos. A lélekzés közben képződő nyálkát egy cső a nyálkatartóba vezet. A regenerátor rendszer körülmények között két órán át szolgáltat elegendő mennyiségű levegőt s egy manométer állandóan pontosan jelzi, hogy mennyi oxigén van az üvegekben. Szájlélekzésre alakított mentő-

szerkezeteknél ajánlatos külön szemüveget alkalmazni, hogy a szem a csipős és ártalmas gázoktól megóvassék.

Ha a szerkezet a szükséghez képest több tiszta oxigéndus levegőt szolgáltat, úgy lehet a bajon segíteni, hogy a cső alsó végén alkalmazott szelepet kinyitják s a fölösleges levegő erre kiáramlik.

Bányavállalatoknál az új mentőkészülék alkalmazása rendkívül ajánlatos, annál is inkább, mivel bármikor lehet rá szükség és eltekintve a katasztrófáktól, veszedelmes helyeken, a szervezetre káros levegőt tartalmazó tárnákban nélkülözhetetlen.

Az új mentőkészüléket a gyár kívánatra jelzőszerkezettel is ellátja, amely a dolgozó munkást figyelmezteti, hogy az oxigén kifogyott s itt az ideje, hogy a veszedelmes tárnát elhagyja.

A fent ismertetett készüléken kívül az *Armaturen und Maschinenfabrik Westfalia A. G. Gelsenkirchenben* tüzoltómentőkészüléket is szállít, amelynek regenerátora és oxigént tartalmazó aczélpalackjai csak egy órasi munkaszolgáltatásra alkalmasak.

Légnyomásos mozdonyok bányák számára. A Kölner Bergwerks-Verein egyik bányája részére a Berliner Maschinenbau A.-G. kísérletképen légnyomással hajtott bányalokomotivokat szállított. A bánya 273 m. mélyen fekszik és óránként 400 tonna km. szállítást igényel, melyet az említett lokomotivokkal bonyolítanak le. A lokomotivon egy fő légtartány van 1,65 m³ űrtartalommal, 50 ctm. nyomásra számítva, ebből a levegő egy redukáló szelepen 10 atmoszférával egy segéd tartályba jut, majd ismét a dugattyu légnyomású hajtógéphez. A hajtógép 8-12 lóerejű és 40-50 megrakott kis lócsit óránkénti

9 km. sebességgel képes vontatni. A szükséges légnyomást egy fönt elhelyezett légsűrítő állítja elő, mely percekint 4.5 m³ levegőt 100 cm. nyomással sűrít. Ezt a magas nyomású levegőt függélyes csövön vezetik le a bányába és ott három egy-egy m³ űrtartalmu tartányt töltenek vele, melyekből a lokomotiv 1½—2 perc alatt képes megtölteni főtartányát. Ilyen mozdonyokat Magyarországon a *Schember Frigyes* cég szállít. A mozdonyok előnye a teljes biztonság balesetek és szerencsétlenségek ellen.

Centrifugálgép szilárd anyagoknak folyadékoktól való elválasztására. B 4337 alapszám Bradley William Henry mérnök Chicagó. A találmány tárgya oly centrifugálgép, amely hatásosan és gazdaságosan működik és a szilárd anyagot, főleg tözeget finoman elosztott állapotban választja el a folyadéktól, amelyben lebegett. A centrifugálgépet a konvergáló felső és alsó falak jellemzik; a falak karimái között a szilárd anyag számára, kerületi kibocsátó csatornával ellátott forgó tok van elhelyezve. A tok belsejében a folyadék bevezetésére és a víz kibocsátására szolgáló vezeték és a sűrített anyag kimosását megakadályozó elválasztó falak vannak elrendezve.

Körkemence gáztüzeléssel. E 1411 alapszám. Bejelentette Wilhelm Eckhardt & Ernst Berlin. Az eddigi generátorgázzal üzemben tartott körkemencéknél a gázt az ugynevezett gázpipákon át szokták bevezetni. A pipákból egyenletesen elosztott finom lyukakon át a tüzelőcsatornába kilépő gáz a hűtött tárgyakon át belépő égési levegő által meggyullad és elég. A chamott anyagból készülő pipákhoz a gáz a kemence alján át, vagy fölülről a kemenceboltozaton át vezetetik. A gázpipák gyorsan kopnak, azért a jelen találmány ezeknek mellőzését célozza, hogy így a kemence kezelése egyszerűbbé váljék, minthogy az egyes égetéseknél a pipák letörése és felhelyezése is elmarad, természetesen a gázpipák fenntartási költsége is eszik. Az új berendezés lényege abban áll, hogy a gázt a tüzelőcsatorna területén, a csatorna és a falazás között lévő nyílásokon át vezetjük be, amelyek gázkibocsátó nyílásokkal bíró kövekkel vannak elzárva.

✂ TUDNIVALÓK ✂

A műszakot szabályozó új törvény az első, mely Angolországban felnőtt munkások munkaidejét korlátozza miután eddig csupán a nők és gyermekekre vonatkozólag rendelkeztek hasonló törvények. Az új törvény szerint bányákban és külszin alatt huszonnégy órán belül legfeljebb nyolcz óráig állhatnak munkában a bányamunkások, míg a vízemelőgépek, ventilátorok stb. kezelésével foglalkozó gépészek, fűtők és más munkások munkaideje tizedfél óráig terjedhet. A nyolczórás műszak az utolsó munkás leszállásától az elsőnek kiszállásáig tart

s a munkásoknak jogukban áll a maguk költségén akár több megbizottal is ellenőriztetni a ki- és beszállást. Balesetek és üzemi zavarok esetén a nyolczórás műszak meg nem tartása nem büntetendő s évente hatvan napon jogában áll a bányavállalatnak egy órás pótműszakkal a munkaidejét meghosszabbítani. Erről a pótműszakról a minisztérium részéről előírt minta szerint külön lajstrom vezetendő, mely az ellenőrző állami felügyelőknek bemutatandó. Háboru, vagy nemzeti veszedelem, vagy súlyos gazdasági válság idején, amennyiben fokozott szénszállítást tesznek szükségessé, a király a titkos Tanácssal egyetemben rendeleti úton egészen, vagy részben fölfüggesztheti a törvény hatályosságát.

Arany az Amur-vasut mentén. Már ismétellen jelentést tettek nagyobb arányú aranyletekekről az Amur-tartományban. Ha azonban a legújabb hírek valóknak bizonyulnának, akkor — forrásunk szerint — az orosz kormány képes lesz az Amur-vasut építési költségeinek egy részét a legújabb feltárt aranykincsekből fedezni. Együttal az orosz kormánynak az Amur-vasutervezetének indoklására felhozott azon állítása, hogy az Amur mentén sok természeti kincs feltárára vár a kételkedőkkel szemben, beigazolást nyert. A folyamatszakasban végrehajtott földmunkák alkalmával a legújabb hírek szerint annyi helyen aranyat tartalmazó kőzetet találtak, hogy a munkások munkájukat elhagyva, aranykeresésre indultak. A legtöbb esetben a kutatási kísérletek eredményesek voltak, sőt oly helyeket találtak, melyeken az arany majdnem tiszta állapotban egész fészkekben előfordul. Ennélfogva az orosz kormánynak az a szándéka, hogy a vonal mentén katonai vasuti-csapatokat elszállásoljon, a melyek hivatása az lesz, hogy az aranyvidékek meg nem engedett kizsákmányolását megakadályozzák.

A növényzetre káros füst ártalmatlanná tételének kérdését pályázat tárgyává tette a szász pénzügyminister. Miután a kohógázokat már sikerült a kénessavtól, arzénsavtól és más mérges alkotórészekről megtisztítani, 2000 márka pályadíjat tűzött ki az erre vonatkozó irodalom szakszerű feldolgozására, 10,000 márkát pedig oly találmányra, amely a füst a növényzetre káros alkotórészeinek ártalmatlanná tételét biztosítja. Föltétel, hogy a berendezést tanulatlan munkás is képes legyen kezelni s a pályadíjat csakis 2 évi sikeres kipróbálás után adják ki. A pályázatot Drezdában, a szász pénzügyminisztériumban 1909. december végéig kell hét példányban benyújtani.

Köszénbánya-vezető,

aki a felméréseket is érti, kerestetik azonnali belépésre, vagy legkésőbb május 15-re. Cím: Kovács-, Bükk-Köszénbánya Társaság, Hódoscsépány.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít; védjegy és mintaoltalmat kieszközöl az összes államokban **PATAKY VILMOS** hites szabaddalmi ügyvivő **BUDAPEST, IV., Eskü-ut 3.**
Saját szabadalmi irodák a külföldön: BERLIN W. Leipzigerstrasse 112. ☐ Telefon 89—22.
PARIS, 58. rue Lafayette, AMSTERDAM, Kaisersgracht 209.

✂ SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Petroleum szállítás. Az osztrák Lloyd hajóstársaság 110,000 kg. petroleum szállítására pályázatot hirdet. Ajánlati határidő április 26.

Cement-szállítás. Az osztrák Lloyd hajóstársaság 200,000 kg. hydraulikus portlandcement szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok április 26-ik nyújtandók be a trieszti igazgatóságához.

Pirszénszállítás. A szegedi törvényszéknek 1910. évre szükségelt 743 mm. elsőmínőségű darabos kályhafűtésre alkalmas légszepszírészén szállítására az ajánlatokat 1909. június 5-ig kell a törvényszék elnökségénél benyújtani.

Mélyfurási munka. A pénzügyminiszter rendelete alapján Temesvár nagykormányoszéki épületének III-ik udvarán egy *mélyfuratu kutnak* furására pályázatot hirdetnek. Az ajánlatok május 10-ig nyújtandók be a temesvári pénzügyigazgatóságnál.

IRODALOM

A Földtani Közlöny legutóbbi száma 134 oldalon gazdag tartalommal jelent meg. A főbb közlemények a következők: *Popescu-Voitești* J: A Nummulites (*Hantkenia*) complanata, Lam. rendellenes fejlődésének érdekes eseteiről; *Dr. Kozmos* Tivadar: magyarországi új pleisztocén csigák; *Schröter* Zoltán: A pilisborosjenői mélyfurás geológiai eredményei; *dr. Zimányi* Károly: Baryt orientált továbbnövesztet Sajóházáról; *dr. Pálffy* Mór: A thermális vizek felszínre emelkedéséről; *Tacyer* H. A Vérteshegység földtani viszonyai. Ezekon kívül tartalmaz irodalmi rovat és társulati ügyek ismertetése, gazdagítja a tudományos alapossgal szerkesztett közlönny.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N—y J—ő, Budapest. Ismételten, egész cikksorozatokban ismertettük a horvátországi szénbányászatot. Nem kételkedünk, hogy a cikk írója, aki különben is legilletékesebb ismerője a horvátországi szénbányászatnak, készséggel meg fogná engedni, hogy ön a tanulmányt német nyelvre lefordítsa, német szakkörökben terjessze. Szíves készséggel rendelkezésére állunk, hogy az engedélyt kieszközöljük. Már ezzel is igazoljuk, mennyire szerencsésnek tartjuk ezt a gondolatát. Nem azonban a francia terjesztést is. A franciák és kivált a belgák eléggé ismerik a horvát bányászatot, de ebben kevés a köszönet. Még minden vállalat, a mit itt franciák vagy belgák létesítettek, balul ütött ki, de a hiba nem a bányákban, hanem a létesítőkben rejlett. Ezek inkább csak faizörök voltak, a kik olcsó szerrel, igazi befektetés nélkül akartak milliókat szerezni. Tőke nélkül mincs vállalkozás. Keressen ön komoly német tőkét és a siker nem fog elmaradni.

M—J—b, Kozosvár Ön előtt a „szindikatus” valóságos mumus. Nem akarjuk önt megtéríteni, de ettől a sindikatustól nincs mit tartania. Magdeburg a székhelye, csakis káli termelésével foglalkozik és igen erős vállalat. Hogy miért választotta a „szindikatus” jogi formáját és miért nem pl. részvénytársaság, azt mi nem

tudhatjuk. Lehet, hogy különleges német viszonyokban rejlik. Egész nyugodtan léphet vele üzleti összeköttetésbe.

K—O—r, Rasinja. Eltalálta, foglalkozunk ezzel az eszmével. Nincs semmi egyéb nehézség, csakis a — pénzkérdés. Ami így egymagában is elég nehézség. De mihelyt megerősödünk, mellékletül adjuk.

T—J—s, Marosvásárhely. Utána jártunk, a geológiai intézet gyűjteményében megvan. Nem csodáljuk hogy ön ezt nem tudja. Hiszen vajmi kevesen tudják, mily páratlan teljes ez a gyűjtemény, és mily magasan áll a világ szaktudósai előtt.

B. K. ty. Zalatna. A kormány jelentése csakis az 1907 végeig terjedő adatokat tartalmazza. Addig is, míg ezen érdekes statisztikai adatokat közölnök, értesíthetjük hogy az 1807. évben valamennyi bányakapitányság által összesen 57218 zártkutatómánya lett kiadva.

✂
M. Kir. köszönbányahivatal Komló.

T. cz.

Van szerencsénk becses tudomására adni, miszerint a Dunántúli köszönbánya r. t. komlói köszönbányája a bányakincstár tulajdonába ment át.

A komlói köszönbánya a legrövidebb idő alatt nagy mértékben fejlesztve, a bányatechnika legújabb vívmányai szerint lesz berendezve; így képes lesz ugy minőség, mint mennyiség tekintetében a T. szénvevők legnagyobb igényeit is kielégíteni.

A komlói szén magas hőhatályu, 6500—7000 calorikus szén, mely bármely ipari követelménynek is megfelel és a porosz szeneket helyettesíti.

Szállítunk kedvezményes áron :

Tégláégetéshez, kazántüzeléshez daraszén, kazántüzeléshez dara-akna-diószenet, kovács célokra kovács-szenet, csépléshez pormentes, aknás, dió és kockaszén, szobafűtéshez dió és kocka darabos szenet.

Pontos és jó kiszolgálást biztosítva, kérjük szíves megrendelését.

Komló, (Baranyam.) 1909. márczius-hó.

M. Kir. köszönbánya hivatal.

Komló (Baranyamegye.)

Mélyfurásokat elvállal ✂
és furóeszközöket szállít

Albert Fauck & Cie III/2. Vorderer Zollamts-
strasse No. 11. WIEN.

Magyarországi
lépültsébe : **BERZOG ÖDÖN** okleveles mérnök
Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. — TELEFON 104—07.